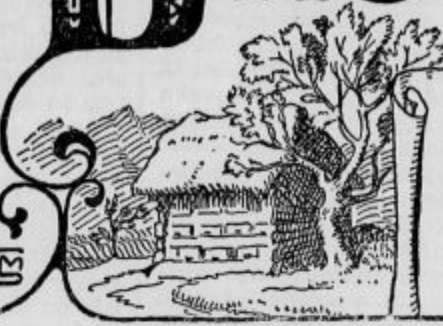

D RUŠTVENIK

DOMOLJUBOVA PRILOGA
POSVEČENA IZOBRAZBI
: IN NAŠIM DRUŠTVOM :

Stev. 11.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1910.

Leto II.

Nekaj o društvih rokodelskih pomočnikov.

Lepo so se pred leti razvijala društva rokodelskih pomočnikov po naših mestih in obrtnih krajih. Ta društva so važna za obrtnike in zato so drugod precej razširjena. Da so pri nas jela nazadovati v svoji lepi organizaciji, je pač krivo to, da se je za nje premalo agitiralo, da društva tudi sama niso skrbela za naraščaj in da niso poskušala z modernimi sredstvi agitacije in reklame delati za svoja društva. Res da je v tem oziru marsikje sedaj drugače in da je društveno delo vse hvale vredno, vendar si ne moremo prikriti dejstva, da štejejo društva rokodelskih pomočnikov povsod pri nas, kjer obstoje, vse premalo članov. Lahko bi jih imela posamezna društva ne samo še enkrat toliko članov, temveč dvakrat ali celo trikrat toliko, kakor jih imajo sedaj. Za društva rokodelskih pomočnikov je treba storiti več, treba zanje živahne agitacije.

1. Agitacije treba za društva rokodelskih pomočnikov že zaradi pomočnikov samih. V korist pomočnikov so bila ta društva ustanovljena, te koristi naj bi bili deležni kolikor mogoče vsi pomočniki, ne pa le mala peščica. Morda bi kdo rekel, da so se razmere pomočnikov bistveno predrugačile, kakor pa so bile za časa Kolpinga, ki je ustanovil ta društva. Potovanje je dandanes veliko lažje, kot je bilo tedaj. To je sicer res, a vendar so nevarnosti v moralnem in duševnem oziru za mladega pomočnika v marsičem še večje, kakor so bile nekdanj. In četudi društva dandanes niso tolikega pomena za potujoče pomočnike, vendar so potrebna za one, ki ostanejo doma, da jih izšolajo in izobrazijo.

2. Med rokodelskimi pomočniki je živahno razvita socialno demo-

kratična agitacija, kajti tudi socialni demokratje vedo, da je duševno obzorje in vztrajnost pri izučeni delavcih večja kakor pri neizučeni. Če hočemo rokodelske pomočnike obvarovati pred socialno demokracijo, je nujno, da jih zbiramo v čim večjem številu v rokodelskih društvih, da jim tam podamo potrebnega apologetičnega in socialnega znanja, da jim pokažemo socialno demokracijo v pravi luči in jih tako nekako zavarujemo pred socialno demokracijo.

3. Imamo zakone, ki se tičejo obrtnega stanu. A v marsičem se zakon ne izvršuje, ker ga deloma nočejo izvrševati deloma ga pa ne poznajo. Treba je izšolati naraščaj, da pozna obrtni zakon, da ve za državne naredbe, ki se tičejo pospeševanja obrti, da znajo za naprave, s katerimi si obrtniki sami lahko pomagajo in izboljšajo svoj položaj. Zato pa treba, da so v društvu domači pomočniki; tem je tak pouk enako potreben kot tujim.

4. Strokovna organizacija je posegla tudi med rokodelske pomočnike in dosegla že lepih uspehov. Za to organizacijo treba poznavanja gospodarskih nalog, treba socialne izobrazbe. Zato pa skrbe rokodelska društva, ki s tem spopolnujejo strokovno organizacijo.

5. Mladina teži dandanes zelo po razveseljevanju, veselicah in zabavah. Četudi ne moremo vseh od tega odvreniti, vendar rok ne smemo križem držati. Prizadevati si moramo, da odvrnemo nekaj mladih pomočnikov od te opolzle poti in da se zavzamejo za resnejše stvari.

Kako naj pa delamo za rokodelska društva?

1. S tem, da pospešujemo ustanovitev novih društev. Imamo po Slovenskem še več krajev, kjer bi se taka društva lahko osnovala, četudi v manjšem obsegu. Seveda je treba stvar resno prevdariti. bo-li dru-

štvo uspevalo ali pa se je bati, da hitro zaspi.

2. Veliko važnejše pa je, in to lahko izvršujejo povsod, da se mlade pomočnike, ki gredo v mesta, napoti v rokodelska društva. Tukaj imajo naša izobraževalna društva mnogo posla. Saj se večina obrtnih vajencev in pomočnikov rekrutira z dežele. S tem da opozarjajo svoje člane na rokodelska društva in da one, ki odhajajo v mesta, navajajo v rokodelska društva, skrbe le za svoje lastne člane in njih srečno bodočnost. Naj bi torej izobraževalna društva priredila sem-tja kako predavanje o obrtnih postavah in o različnih obrtih in naj bi pri tej priliki opozorila tudi na pomen društev rokodelskih pomočnikov.

Tudi časopisi naj bi večkrat v posebnih člankih vzbujali zanimanje za društva rokodelskih pomočnikov.

Imamo pa že ponekod taka društva. Kako agitirajmo za nje?

Glavna stvar je, da društvo res dobro deluje. Društveni prostori naj bodo prijazni in vabljivi, prireditve zanimive, pouk mnogovrsten in temeljit. O vsem tem govore pomočniki in je to samo na sebi najboljša agitacija. Društvenikom naj se da prilika, da nekoliko samostojno delajo, da se jim ob raznih prilikah da prostost, samo da ne prekoračijo mej, ki jim jih dajo društvena pravila.

Društvo mora tudi v materialnem, gmočnem oziru članom nekaj nuditi. Menimo tu podporne bolniške blagajne in pa društveno »Čebelico«. Skušnja uči, da gmočno korist vidi vsakdo prej, kakor pa druge naprave.

Da se agitacija bolj razprede, svetovati je, da ima društvo po raznih delih mesta, na deželi po raznih vaseh, svoje zaupnike, katerih dolžnost je, pridobivati novih članov, biti v vedni dotiki z društveniki v dotičnem kraju itd.

Da se pa tudi širše kroge z društvom seznaniti in zanj pridobi, je dobro, da se pošlje letno poročilo častnim in podpornim članom. Za naraščaj društva naj skrbi mladeniško društvo. A tudi z drugimi društvi, n. pr. izobrazovalnimi, bodi vedno v tesni zvezi, ker iz teh društev pridobi lahko mnogo članov, ki pridejo v obrtne kraje.

Tudi časopisje naj včasih poroča o rokodelskem društvu. Skromnost je sicer hvalevredna, toda danes ni vedno na mestu. Pri poročilih v liste se ne gre toliko, da se morajo društvene veselice in igre na široko opisovati, o tem naj bodo poročila le kratka, tem važnejše je, da pridejo v javnost poročila o resnem društvenem delu: o pouku, strokovnem izobraževanju, podpornih napravah itd.

Pomočniki s a m i naj agitujejo za svoje društvo. Treba jim je večkrat zabičevati, da si morajo šteti v čast, da delujejo za društven napredek, da pridobivajo novih članov in da branijo odločno in pogumno svoje društvo pred napadi nasprotnikov.

Dobro bi bilo tudi, da imajo sedaj pri nas obstoječa rokodelstva društva vsako leto vsaj enkrat skupne sestanke, če že ne vseh društvenikov, pa vsaj več odposlancev posameznih društev, da se ti med seboj pogovore in posvetujejo kako poživiti društva in razviti društveno delo.

Svetovati je, da se rokodelska društva pri nas tesno naslonijo na našo izobrazovalno organizacijo, ker le po tej smejo pričakovati, da pomnože vrste svojih društev. Seveda je dela v tem pogledu še veliko na obeh straneh. Ali z dosledno vztrajnostjo se bo dalo doseči, da bodo naša izobrazovalna društva res pošiljala svoje člane, ki se naselijo v mestih ali obrtnih krajih, v rokodelska društva.

Pri agitaciji za razvoj društev rokodelskih pomočnikov pa treba upoštevati tudi nekatere ovire, ki se pa dajo odstraniti. Pri sinovih domačih obrtnikov, posebno premožnejših, najdemo neko prevzetnost, nek ponos, ki jih zadržuje, da ne pristopijo k društvu, mienč, da je društvo le za revnejše sloje. Povdarjati torej treba večkrat, da morajo obrtniki skupaj držati, da morajo biti ponosni na svojo obrt, da je dolžnost premožnejših delovati za povzdigo rokodelskemu stanu.

Pri vsem delu za razvoj društev rokodelskih pomočnikov ni dovolj, da se pridobi kolikor mogoče veliko članov, temveč gledati je, da se jih tudi obdrži. Gotovo je težko trajno navezati člane na društvo, toda to ne sme ostrašiti predsednikov društev, temveč jih le navdušiti, da napno vse svoje sile v korist društev in njihovih članov.

Kaj naj store delavci za mladino?

V sedanjih razmerah mora deček, ki zapusti ponavljalno šolo in nima dela v domači hiši, iskati zaslužka v tovarnah in obrtnih podjetjih. Tukaj je za mladega, neizkušenega človeka veliko nevarnosti. Saj se dobe delavci, ki so vrgli od sebe vsak verski čut, ki so vrgli od sebe vsak čut sramežljivosti in dostojnosti. Ti so za mladega človeka največja nevarnost. Danzadnem se norčujejo iz najsvetejših reči naše svete vere, zasramujejo cerkev in njene naprave, posmehujejo se vsemu, kar je deček prejel kot najdražji zaklad od svojih vernih starišev. A poleg tega se spodkupa npravo življenje ne samo z besedo, temveč se mladina pogosto namenoma navaja na pot nesramnosti. In kaj se stori vse, da se mlade fante navadi pijače!

Kaj je storiti nasproti temu? Kaj pomaga vsa skrb dobrih starišev, kaj delo in trud skrbnih dušnih pastirjev, če pa ne pride v delavnice in tovarne drug duh. Res ne moremo mladih ljudi obvarovati vseh nevarnosti in slabih priložnosti, toda prizadevati si moramo, da vzgojimo fante, da sami spoznajo nevarnosti in se jih obranijo. Nevarnosti za mladega fanta je veliko in zato jih treba zmanjšati ali pa mladini dati v teh nevarnostih pogumnega pomočnika.

Ako v delavnicah širi socialna demokracija svoje pogubne svobodomselne nazore, ako trga mladini iz srca versko prepričanje, ako se tam spodkupa lepo npravo življenje, moramo storiti vse, da se pošteno delavci ob pravem času zavzamejo za vero in npravnost delavske mladine, da jo branijo pred pohujševanjem.

To nalogo prevzame pošten krščanski delavec tem lažje, ker tudi njega ne puste pri miru ter mora braniti tudi svojo vero in npravnost. A nasproti mladini ima delavec še drugo dolžnost. Doslej so se delavci le malo brigali za mlade delavce, poznali so jih le kot razposajene, norčave fante. Mnogo je čuti tožba o spridenosti mladine, mnogo tudi hvale o nekdanjih boljših časih. Toda mnogo boljše bi bilo, ko bi se manj tožilo, a več delalo, ko bi resni možje delavskega stanu imeli smisel za mlade delavce. Star delavec mora znati prenašati slabosti mladine in če je nekoliko dobre volje in pa potrpežljivosti, potem more odrasel človek veliko storiti za mlade delavce.

Vedno naj ima krščanski delavec pred očmi, da je od mladine zavisna bodočnost človeštva, da na delavski mladini sloni bodočnost delavskih slojev. Ali ne bo krščanski delavec hrepenel, da mladino navduši za svoje ideale, da jo pripelje v oni tir, v katerem se giblje on sam in kjer najde srečo in zadovoljnost. In če to želi, mora osebno občevati z mladimi delavci. Od osebnega občevanja je mnogo odvisno. Brez težave more delavec bodisi na poti do-

mov, bodisi pri delu ali odmoru prijazno občevati z mladim tovarišem in govoriti o stvareh, ki se tičejo njegovega stanu.

Če mlad človek vidi starejšega delavca prijaznega, če čuti, da mu je naklonjen, potem se bo prej ali slej odločil, da stopi na njegovo stran. Ne loči se stvari od osebe. Če se z mladim fantom lepo ravna, se ga hitro pridobi za organizacijo. Tega se zavedajo socialni demokrati, zato se ravnaajo po tem in odtod tudi njihov vpliv na mladino.

Želeti je, da bi naši delavci gledali na to, da se mladi delavec res nekaj nauči. Dalje treba paziti, da se ohranijo npravno nepokvarjeni in da se jih npravno radi tega z nprerastanim delom odvrača od raznih slabih priložnosti. Pazijo pa naj kot organizirani delavci, da se mlade delavce ne bo izrabljevalo v delavnicah. Torej morejo delavci kakor vidimo, biti dobri pomočniki, kar zadeva skrb za mladino. Treba le, da se v delavskih društvih govori o mladini, o važnosti mladeniških in izobrazovalnih društev, in o tem, kaj in koliko morejo delavci storiti, da se obvaruje delavsko mladino nevarnosti, ki ji preti glede vere in npravnosti.

Gradiovo za govore

O raznih pregreških in prestopkih razžaljenja časti.

O zanimivi stvari iz kazenskega zakonika hočemo danes spregovoriti par besedi. Vsakemu je boljalenj znano, kaj da je razžaljenje časti. Zlasti v zadnjem času se čedaljebolj množe tožbe radi tega prestopka in skoro v vsakem časopisu čitamo dan za dnem različne preklice, v katerih taki grešniki spokorno preklicujejo, kar so morda pred par dnevi širokoustno govorili zoper koga in se mu povrhu še zahvaljujejo, da jim je odpustil kazen. Kako bridko se maščuje npravidnost!

Čeravno nam taki-le vsakdanji zgledi kažejo neljube posledice in gmotno škodo, ki jo imajo ljudje od tega preklicanega greha, se le ne znajo varovati pred njim, vsaj toliko časa ne, dokler niso sami na lastni koži občutili grenke kazni za tista neumna obrekovanja in opravljanja.

Marsikdo bi se še ognil temu kamnu spodtike, ki mu pravimo razžaljenje časti. Saj se velikokrat prigodi, da komu kar nehote uide kaka beseda iz ust, ko niti ne ve, da je kaznjiva. Ne omenjamo pijancev, ki imajo povsod, celo pri poboju potuho, tudi precej Evinih hčera po vsi Božji zemlji se ne zna krotiti, kar se tiče jezika, pred očmi so nam možje, ki tako le pri bokalu radi kako rečejo in se potem časih tudi sporečejo. Iz takih malih pogovorov nastanejo zelo pogosto prepiri in potem tož-

be, katerih se veselijo samo advokati. Da bi ljudje imeli pamet in tisto, kar jim tako zelo leži na jeziku, povedali lepo samo dotičnemu, ki mu gre, pa bi bilo dosti menj jeze. Zdi se nam, da se ljudje preklajajo za oslovo senco. Če je kdo lump ali tat, bo že pač sam vedel, da je, če mu ti to poveš ali pa ne. Tebi itak to prav nič ne koristi, nasprotno še škoduje ti, če mu ne moreš dokazati resnice. Torej pamet povsod!

Tu hočemo na kratko navesti večje in manjše prestopke zoper varnost časti in kazni, ki so določene za posamezne slučaje.

Najprej treba opozoriti na to, da je oni, ki koga po krivem lažljivo dolži kakega izmišljenega hudodelstva, recimo kake večje tatvine, goljufije ali sokrivde pri tem, za namenom, da bi mu vzel čast med svetom, ali če ga celo ovadi gosposki, da bi ga ta daia prijeli, tedaj je ta obrekovavec kriv hudodelstva težke krive obdolžitve in kazni, ki je odmerjena za to, je težka ječa od enega do pet let. V posebnih okoliščinah se ta lahko podaljša do desetih let. Takih grdih nečloveških pripomočkov se časih poslužijo kak poseben hudobnež z namenom, da bi svojo lastno krivdo prikril, ali pa, da bi se kake ne ljube osebe odkrižal. Ta slučaj, namreč kriva težka obdolžitve ne spada k prestopkom razžaljenja časti. Ker jim je pa podoben, smo ga omenili.

Navadni slučaji razžaljenja časti so ti-le:

Kdor koga po krivem obdolži kakega pregreška ali prestopka, a na milejši način kot pri prej omenjeni težki obdolžitvi celo kakega hudodelstva. N. pr. obdolžitve kake tatvine, goljufije, kakega tepeža itd.

Drug tak slučaj je lažnjiva obdolžitve kakih nečastnih ali nenravnih dejanj, ki obdolženca lahko pripravijo med svetom ob čast. Če komu, ki veliko dá na svoje »junaštvo« in zahteva tudi od družin, da se ga smatra za »junaka«, očitaš, da je figovec, tedaj je to zanj nečastno in on lahko zahteva zadoščenja, ker ga tak očitek lahko spravi ob čast, ki jo je imel prej med svetom svoje vrste.

Ta dva slučaja razžaljenja sta že kaznjiva, če se o takih dejanjih koga drugega privatno z eno osebo govori.

Dalje je razžaljenje, če koga javno ali vsaj pred dvema osebama dolžiš zaničljivih lastnosti ali takega mišljenja. Zadostuje, če se splošno zaničljivo izraziš o značaju kakega človeka. Semkaj spada tudi javno zasmehovanje kakega radi njegovih telesnih ali duševnih hib, da bi se mu ljudje smejali. Tudi se pregreši tisti, ki celo rodbino ali kako javno oblast, ali društvo dolži enega teh doslej imenovanih dejanj.

Če toženeč ne more dokazati resnice svoje dolžitve, se ga obsodi. Dočim torej toženeč v teh slučajih lahko nastopi dokaz resnice, mu pa sodišče v slučaju, če je izdal javno ali pred več ljudmi kako nečastno dejanje iz zakonskega ali rodbinskega življenja ko-

ga drugega, sploh ne dopusti, da bi dokazal svojo trditev, četudi je ta resnična. Kdor tedaj javno govori, da ta in ta svojo ženo doma tepe ali podobne stvari okoli bobna, se prav lahko vjame v zanjke te postave. Zlomek je še hujši, ker svojih besedi niti dokazati ne sme. Postava namreč zabranjuje, da bi se tajnosti rodbinskega življenja vlačile na dan. Takisto se ravna s tistim, ki koga javno dolži kakega kaznjivega dejanja, ki opravljiva prav nič ne briga, ampak se sodno zasleduje le, če kaka tretja oseba to zahteva. Recimo, da se je v rodbini med zakonskima, med stariši in otroci, ali pa med brati in sestrami izvršila kaka tatvina ali poneverjenje. Tedaj poseže sodišče samo takrat vmes, če hišni oče to zahteva. Ako torej kaka tuja oseba o ti tatvini v rodbini, čeravno se je ista res dogodila, drugim osebam javno o nji pripoveduje, jo prav lahko hišni oče toži radi žaljenja in sodišče kaznuje opravljiva, ne da bi mu sploh dovolilo dokazovati resničnosti svojega govorjenja. Rodbinske stvari morajo ostati tajne, kajti drugače se lahko ruši hišni mir in ugled. Enako, če kdo javno koga dolži dejanske prelomitve zakonske zvestobe ali dolžnega spoštovanja otrok do starišev.

Vsa ta dosedaj navedena razžaljenja so prestopki in se kaznujejo z zaporom od enega do šestih mesecev, če so se pa izvršila potom časopisja, slik itd., pa do enega leta. Kaznovan ni samo provzročitelj teh govoric, ampak tudi vsakdo, ki jih dalje raznaša. Kot obteževalni razlogi so navedeni v postavi, če kdo kako tako osebo žali, do katere je dolžan spoštovanje, kakor n. pr. če otroci razžalijo stariše, hlapci in dekle gospodarje, učenci svoje učitelje, delavec svojega gospoda, pri katerem je uslužben, ali če je imel žaljeni škodo. Če kdo kako mrtvo osebo žali, ga smejo sorodniki mrtvega tožiti.

Ti slučaji, ki smo jih dosedaj omenili, se dogajajo, ako kdo koga nasproti eni ali več drugim osebam obrekuje ali opravlja.

Druge slučaje razžaljenja časti tvori javno psovanje ali grdo ravnanje s kom. Postava pravi, če kdo s kom javno pred več ljudmi grdo ravna. Ni ravno potrebno, da se ga dejansko loti. Že če kdo proti komu pljune ali samo zamahne, ga lahko doleti kazen od treh dni do enega meseca.

Enako kaznovan je, kdor koga, četudi nenavzočega, opsuje ali ozmerja.

Priimki v takem slučaju so različni in se tudi različno tehtajo z ozirom na stan razžaljenega in druge okoliščine. Tudi žuganje, da se bo s kom grdo ravnalo, je kaznjivo, če je bilo nalašč izgovorjeno tako glasno, da bi drugi to čuli.

Od enega do sedmih dni je kaznovan tisti, ki nalašč komu, da bi ga s tem žalil, očita kako prestano kazni, ali izpregledano kazni ali pa to, če je bil v kaki kazenski preiskavi oproščen. Če torej takj osebi, dokler je njeno ve-

denje pravilno, kaj prej imenovanega očitaš, je nevarnost, da si sam zaprt, ker je dotičnik s tem, da je n. pr. prestal svojo kazni, že zadostil za svoje grešno dejanje in je torej, v kolikor določajo postave, zopet čist.

Sodnija uvede kazensko postopanje, če razžaljeni to zahteva. Tožba zastara v treh mesecih od dneva, ko se je zgodila žalitev časti, ali v šestih tednih potem, ko je žaljeni zvedel za njo. Četudi se zapor navadno spreмени v denarno kazni, je ta časih precej občutna in je torej najboljši pripomoček proti temu previdnost.

Društveni voditelj

Kako nabirajmo za društva novih članov?

Nujna potreba za obstoj in razvoj vsakega društva je, da si pridobiva novih članov in da s svojim delovanjem vzbuja med občinstvom zanimanje za društveno življenje. Društvo se ne sme zapirati v tesne društvene prostore, ne sme se zadovoljiti, da na tihem deluje, marveč mora stopiti v javnost in mora pokazati ljudem, kaj zmore in kaj doseže društvo, ki izobražuje člane na verski in demokratični podlagi. Nasprotniki uporabljajo vsa mogoča sredstva, da pridobe čim več članov svojim društvom, vsako njihovo prireditev opisujejo na dolgo in široko, samo da bi pridobili ljudi, da se zavzamejo za njihova društva. Pri nas pa se stori vse premalo, da bi se v ljudeh vzbudilo zanimanje za društvo in za društveno delo. In vendar bi morala naša društva stopiti na svetilnik, da vsi ljudje vidijo njihova dela. Naša društva ne smejo gledati le na to, da zbirajo dobre elemente ter jih ohranijo dobre, poštene, temveč naloga naših društev je, da si osvoje, pridobe tudi omahljive, mlačne in pa zapeljane. Težiti moramo za tem, da povsod napredujemo in si pridobivamo tal. Zato pa je treba živahne agitacije in pa vztrajnega dela za naša društva.

1. Predvsem moramo gledati, da pridobimo veliko naraščaja našim društvom, da pridobimo mladino. Da to pridobimo, morajo društva mladini, posebno fantom, nekaj podati, kar odgovarja časovnim potrebam in razmeram. Društvo mora po svojih pravih podatkih to, kar mladino vleče, namreč pouk v gospodarskih stvareh, strokovni pouk, igra, petje, telovadba itd.

2. Zadnji mesec pred izstopom iz šole naj katehet ali učitelj opozori učence ponavljavne šole na izobraževalna društva, razloži naj jim namen izobraževalnih društev in naj jih povabi, da se po izstopu iz šole vpišejo v izobraževalno društvo. — Lahko pa se priredi tudi poseben društveni

ni sestanek, na katerega se povabijo dečki, ki izstopijo iz šole; kjer pa imajo tudi ženski odsek v društvu, naj posebej povabijo tudi deklice. Na tem sestanku se jih seznanjajo z društvenim življenjem in se jih opozori na koristi, ki jih ima član od društva. Če se na mladino čaka, da sama pride v društva, jih bomo le malo imeli, posebno če jih pustimo zunaj društva nekaj časa, ko so izstopili iz šole. Ker ravno čas po izstopu iz šole je za mladino najbolj nevaren in pogosto odločilen za poznejše življenje. Veliko jih gre za dežele v mesta, bodisi da gredo se učiti kakega rokodelstva, bodisi da kot delavci vstopijo v kako tovarno. Tu jih čaka veliko nevarnosti, mnogo zapeljevanja. Skušnja uči, da mladina, ki prihaja s kmetov v mesta, najhitreje zabrede na slaba pota, da se najhitreje navzame strupenih naukov nasprotnikov. Odkod se rekrutirajo vrste socialne demokracije? Ravno s kmetov jim prihajajo vedno nove moči, ki, ne poznavajoč naše organizacije, padejo kmalu v roke socialnodemokratskih agitatorjev. Odkod ta čuden pojav, da se obrtni vajenci po mestih zbirajo v nasprotnih organizacijah in da že v zgodnji mladosti zanemarjajo popolnoma svoje verske dolžnosti? Vzrok moramo pač iskati v tem, da se mladeniče na deželi premalo opozarja na naša društva, da se jim takrat, ko gredo v mesto, ne navetuje, da si tam poiščejo poštenih krščanskih društev. Mladina, ki pride z dežele v mesta, bi morala pomnoževati vrste naših društev. Zato pa bi se morala društva posluževati »izkaznice«, katere bi moral vsak društven član, ki se preseli v mesto, vzeti s seboj in se v mestu prigrasiti pri našem društvu.

Mladenice, četudi ostanejo doma, je treba zbirati v naših društvih, da se jih seznanjajo z društvenim življenjem in društvenim delom, da se jih opozarja na nevarnosti, ki jim prete kasneje v vojašnici ali pa v delavnicah in tovarnah.

3. Naša društva morajo delati tudi na to, da pridobijo one fante, ki niso takoj izstopivši iz šole, pristopili v društvo. V ta namen, da se društvu pridobivajo novi člani, naj ima vsako društvo svoj poseben agitacijski odsek. Njegova naloga je pripeljati v društvo kolikor mogoče veliko novih članov. V ta odsek naj se sprejmejo živahni in zgovorni člani, ki naj bodo, če se gre za agitacijo med nasprotniki, o naukih nasprotnikov zadostno poučeni, da so jim lahko kos. Imeti morajo seveda tudi nekaj vztrajnosti in poguma, da ne omagajo, četudi se jih ne poslušajo ali celo odpodi. Če prigovarjanje enkrat nič ne izda, poskusi drugič, morda se ti tedaj posreči. Pri agitaciji je treba paziti na to, da se najprej pridobijo za društvo tisti, ki imajo na druge vpliv ali uživajo pri drugih nekaj ugled. Pri fantih je dobro, da ga ta ali oni pripelje kot gosta k tej ali oni društveni prireditvi. Marsikateri postane potem zvest društvenik, ki bi

drugače ne pristopil k društvu, ker ga ni dovolj poznal in ni vedel za njegov namen in njegovo delovanje. Da je delo lažje, morajo v mestih agitatorji imeti imenik onih, ki prihajajo v mesto. Zato pa je potrebno, da pošiljajo društva izkaznice o vseh v mesto se preselivših oseb.

4. Stari društveniki naj bodo vsi agitatorji med mladino za društvo. Opozarjajo naj fante na društvo, povabijo in vpeljejo naj jih v društvo. Društveniki naj ne bodo plahi in boječi, ko se gre, da pridobijo članov med domačini, tovariši v tovarnah ali delavnicah. Društvenike treba večkrat pozvati, da vsi delujejo za prosopeh in razvoj društva.

5. Najboljše sredstvo pridobiti novih članov je spreten odbor. Tega naj si predsednik z vztrajnim delom in poukom tudi vzgoji. Če imajo odborniki enkrat smisel za društveno delo, če so prepričani, kako važno je delo za mladino, potem gre agitacija lepo izpod rok. Z osebnim pogovorom se doseže veliko več, kakor pa z drugimi sredstvi. Zato pa mora biti prva skrb vsakega društvenega predsednika, da si izšola spreten odbor. Pri vsaki seji naj se poleg tekočih društvenih zadev obravnava še kaj praktičnega za društveno vodstvo. Tvarine je dovolj v knjižnici S. K. S. Z. Naš društveni in shodni zakon, Poročilo o I. shodu slovenskih nepolitičnih društev in pa v Koledarčkah S. K. S. Z., v listih »Mladost«, »Društvenik« in »Naš dom«. Za odbor in pa zaupnike po posameznih vaseh pa se lahko napravi poučen tečaj, na katerem se obravnavajo praktična vprašanja: kako pridobivati novih članov? kako pridobiti za društven list naročnikov? itd.

6. Da se ljudje zavzamejo za društvo, je dobro, da se včasih napravi kaka društvena prireditve v posameznih vaseh. Posebno bolj oddaljeni se radi odtegujejo društvu in se izgovarjajo, da so predaleč in da vsled tega ne morejo zahajati v društvo. Navadno je to le prazen izgovor. Zato pa naj društvo gre kedaj k njim in tam napravi kako igro ali zabavo, h kateri se povabijo vaščanje. Pogosto se namreč treba ozirati na krajevne razmere in posebnosti.

7. Koristno za društvo je, če so društvene prireditve semtertje pristopne tudi nečlanom. Saj se tako seznanijo ti z društvenim delovanjem. Zeleti je, da društva vsaj enkrat v letu napravijo kako predstavo ali drugo prireditev, h kateri imajo tudi nečlani prost vstop. Na ta način pride čim dalje več ljudi v dotiko z društvom, posebno pa mladina. In ko se ta seznanjajo z društvenimi napravami in ima v društvu že svoje tovariše, jih pač ne bo težko pridobiti tudi kot člane za društvo.

8. Primerno agitacijsko sredstvo so letaki. Pri nas še niso v navadi, vendar bi kazalo, da se jih tudi pri nas vpelje. Ti letaki obsegajo v kratkem pomen in namen društva ali pa letno

poročilo s kratkim opisom društvenega delovanja. Ti letaki se razdele članom, da jih oddajajo svojim znancom in prijateljem, da jih raznesejo po hišah itd. Na marsikaterega mladega članka napravi tak javni nastop društva dober vtis in ga pridobi za društvo; članom pa daje pogum in jim vzbuja veselje do društva.

9. Neobhodno potrebno sredstvo agitacije je časopisje. Dobro časopisje ima vedno odprte predale za naše društvene zadeve. Ker se mora dandanes delati reklama za vse, kar je namenjeno javnosti, kar je namenjeno, da postane splošna last, imajo društva dolžnost, da v časopisih udarjajo na veliki boben. O vsaki prireditvi naj poročajo v časopis, da ljudje bero, kaj in kako se dela v društvu, da društvo spoznajo in se zanj zavzamejo. Enako naj se vedno objavi v listih tudi program vsake društvene prireditve. Tudi bi ne bilo odveč, da prinaša sobotna številka lista v stalni rubriki: Društvene zadeve. To vzbuja radovednost in marsikateri se približa društvu, ki ga ni nič prej poznal ali pa čul o njem le od nasprotnika.

10. Mladina hoče biti prosta, in to zadržuje posebno fante, da ne pristopajo k društvu, kjer se morajo kolikor toliko držati reda. Po lastnem nagibu se jih le malo vpiše v društvo. Treba, da vpliva nanje neka moralna sila. Ta sila pa so mojstri, gospodarji in stariši.

Velik vpliv pri tem imajo mojstri, ker jim že učna pogodba daje posebne pravice. Mojstri niso dolžni skrbeti le za telesni blagor svojih učencev, marveč tudi verskonravno vzgojo.

Svetovati je torej, da se obrne društvo do posameznih mojstrov, da se jim razloži, da ima društvo namen pospeševati duševno in strokovno izobrazbo svojih članov. To zadnjo nalogo pa ima društvo izvrševati, seveda kolikor razmere in sredstva dopuščajo, posebno tam, kjer je veliko obrtnih učencev, a ni še obrtno-nadaljevalne šole.

Tudi na stariše treba vplivati, da pošljejo svoje odrasle otroke v društvo. Predsednik porabi vsako priliko, da razloži starišem pomen društev, posebno za vzgojo mladine, in jih opozarja na to, da so jim ravno društva, rekel bi, najvspešnejša podpora pri vzgoji njihovih otrok.

11. Ker so izobraževalna društva neka priprava, neka šola za druga društva, je dolžnost teh, skrbeti za razvoj izobraževalnih društev in jim pridobiti čim več članov. In ker so ta društva namenjena pred vsem mladini, da jo vzgoje in izobrazijo, je dolžnost posebno stanovskih društev, n. pr. delavskih, strokovnih, rokodelskih, obrtnih zadrug, kakor tudi raznih cerkvenih družb: Vincencijeve družbe, tretjega reda, Marijine družbe, da se zavzamejo za naša društva. Zato je treba, da se v društvu kedaj govori o potrebi izobraževalnega dela med mladino, o skrbih za zanemarjeno mladino itd. In kjer so v teh stanovskih

društvih večinoma zakonski, naj se jim govori tudi o dolžnostih, ki jih imajo dandanes stariši do svojih otrok s posebnim ozirom na društveno življenje.

12. Delavna društva prirede vsako leto razstavo del in izdelkov, ki so jih izvršili društveni člani. Lepa in zanimiva je bila letos razstava ženskih ročnih del, ki jih je razstavil ženski odsek katol. del. društva na Jesenicah. Razstava je bila javna, vsak se je lahko prepričal, da je to za društvo najboljša agitacija in najlepši dokaz delavnosti društvenega vodstva. Vsak se lahko sam prepriča, ali so ta društva potrebna in umestna in kako izvršujejo svojo nalogo.

13. Dobro je, da pridejo v društvo semintja predavat tuji govorniki. To ljudi vleče. Njihovo radovednost pa lahko uporabimo, da se ob taki priliki govori o potrebi in koristi izobraževalnih društev in se povabi navzoče, da pristopajo k društvu. Taki govori ne bodo brez uspeha.

To so nekatere stvari, ki pomagajo, da se društva lepše in uspešnejše razvijajo. Ljubezen do stvari pa je, ki zagotavlja uspeh. Kjer je dobra volja, se bo našla tudi pot k cilju.

Društveni vestnik

S. K. S. Z.

Društveni koledarček za leto 1911. izide tekom meseca decembra, tako da ga bodo vsi naročniki za Božič gotovo že v rokah imeli. Cena mu bo 1 krono. Naročila se sprejemajo **do 25. novembra**, ker moramo vedeti število odjemalcev, da ga ne bomo nepotrebno preveč tiskali. Te dni smo razposlali zato na vsa društva naročilnice, ki naj se izvolijo do 25. novembra oddati na pošto. Ker nekaj društev še dosedaj ni poslalo potrebnih podatkov za seznam, še enkrat opozarjamo, da lahko do 25. novembra zamujeno popravijo, sicer bo v seznamu stalo samo ime društva brez znakov kakega delovanja.

Dolžnike za zadnji (1910) letnik »Društvenega koledarčka« opozarjamo, da smo jim te dni poslali zadnji opomin, naj plačajo to, kar so sami naročili; zadnjega letnika nismo namreč nikomur vsiljevali, ampak poslali smo ga samo tistim, ki so ga sami naročili. Opravičeno menda smemo zato zahtevati tudi poravnanje računa; dvakrat smo že to storili; sedaj prosimo v tretjič; ako to ne bo pomagalo, bomo prisiljeni taka nemarna društva tu v »Društveniku« z imenom navesti. S. K. S. Z. je namreč v takem gmotnem položaju, da ne more utrpeti teh zneskov.

Dekanijskih odborov je priglasih sedaj 5 in sicer iz dekanij: Idrija, Radovljica, Kamnik, Postojna in Treb-

nje. Naj se kmalu osnujejo odbori po drugih dekanijah.

Izobraževalna društva so se ustanovila: v Motniku, Blagovici, Kočevju in Ajdovci pri Žužemberku.

Ker nekatera društva še niso plačala članarine za leto 1910, so se poslali znova opomini s položnico vsem tem društvom. Pričakujemo, da bode večina storila svojo dolžnost.

Društva, ki žele imeti poučni tečaj, a se niso doslej še priglasila, naj store to do 25. t. m., da se more napraviti potem pravočasno načrt za predavanja.

DOPISI.

Šmartno pri Litiji. Dramatični odsek Ljudski oder ponovi na splošno željo v nedeljo dne 20. t. m. tridejanko »Tri sestre«. Na sporedu je tudi šaljivi prizor »Zamorec«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Borovnica. V nedeljo, dne 20. novembra, priredi ženski odsek »Bogomila« tukajšnjega izobraževal. društva v »Društvenem domu« predstavo: »Na Marijinem srcu«. Prijatelji društva, pridite v obilnem številu!

Katoliško slovensko izobraževalno društvo pri Sveti Heleni priredi 20. novembra ob pol 3. uri popoldne v prostorih župnišča zabaven večer s petjem, deklamacijo, igro in srečolovom. Vljudno se vabite domači in sosedni prijatelji društva.

Železniki. »Mlinar in njegova hči« so igrali naši liberalci v nedeljo, dne 6. t. m. Kako je uspela igra, nas ne zanima, pač pa pribijemo, da so se liberalni mlinarji in njih hčere vračali šele v zgodnjem jutru, ko so petelinji že davno odpeli, domov. Nad nami pa so se spodtikali ti naši dobri prijatelji, ko smo bili po naši veselici skupaj v veselji družbi do 10. ure. Prijatelj, pod stekleno streho prebivaš, zato ne meči na nas kamenja. Ali si slišal?

Selca. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 20. t. m., veselico s sledečim sporedom: 1. Volarič: »Pozdrav«, mešan zbor. 2. »Sarafan«, predstava s petjem ob spremljevanju harmonija. 3. Gregorčič: »Kmetški hiši«, deklamacija. 4. Kimovec: narodni pesmi: a) »V dolinci prijetni je ljubi moj dom«, b) »Enkrat so trije žnidarji b'li«; triglasen dekliski zbor. 5. Jenko: »Natujih tleh«, dvoglasno s spremljevanjem harmonija. 6. Gregorčič: »Jeftejeva prisega«, deklamacija. 7. »Ciganski otrok«, predstava s petjem ob spremljanju harmonija. 8. »Jeza nad petelinovim petjem in kes«, šaljiva igra v dveh dejanjih. — Vstopnina: sedeži prve vrste 80 h, druge vrste 60 h, tretje vrste 40 h; stojišča 20 h.

Sovodenj. Tukajšnje kmetsko izobraževalno društvo ima svoj redni občni zbor dne 20. novembra 1910, ob 2. uri popoldne v prostorih g. Andreja Telban. Spored: 1. Pozdrav predsedstva. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnost. — Odbor.

Novo slov. kršč. soc. delavsko društvo na Koroškem. Dne 6. novembra, ob 11. uri dopoldne se je ustanovilo v Črni, kjer se pridobiva največ svinčene rude na Koroškem, slov. kršč. soc. delavsko društvo s podružnico v sosednji Možici. Shod je otvoril gospod kaplan iz Črne s prisrčnim pozdravom na velezaslužnega g. drž. poslanca Gostinčarja, ki je v dolgem jedrnatem, zanimivem govoru razložil vsa aktualna v delavski interes spadajoča vprašanja. Govoril je o zavarovalnici za starost in onemoglost, o kateri se obravnava v socialnem odseku državne zbornice, o zavarovalnici, ktera pride v do glednem času v veljavo kot velika do brota delavstva. — Pokazal je soc. demokrate v besedah in dejanju z zgledi na Francoskem ob štrajku železničarjev in na Dunaju ob času nadomestne volitve po umrlem županu. — Obširneje je obdeloval najvažnejše vprašanje današnjih dni — draginjo. Povedal je, kje imamo iskati začetek in vzroke visoki ceni živil in družega blaga. H koncu je vspodbujal delavce za društvo in jim priporočal branje edinega našega delavskega lista »Naše Moči«. Delavci so z velikim zanimanjem in pozornostjo poslušali njegova izvajanja: vsaka beseda je kazala, da prihaja iz srca delavstvo ljubečega. — Njemu se je nato zahvalil črnski gospod kaplan in za njim delavec Makso Osojnik, ki je navduševal delavce-tovariše v izbranih besedah, naj pristopijo vsi, ki so slov. in kršč. duha in srca v novo društvo. — Izrekamo: »Vam tukaj še enkrat, gospod poslanec, najtoplejšo zahvalo! Ostanete nam v hvaležnem spominu. — Ko so se prečitala in obrazložila pravila, se je izvolil odbor iz samih uglednih in zavednih delavcev. Pristopili so takoj skoro vsi navzoči delavci k novemu društvu.

Možica na Koroškem. Dne 6. novembra se je vršil pri nas ustanovni shod podružnice »Slov. kršč. soc. delavskega društva v Črni«. V Zagmojstrovih gostilni se je v ta namen zbralo polno delavcev. Č. g. kaplan iz Črne je otvoril shod in dal besedo poslancu Gostinčarju, ki je govoril o namenu in potrebi delavske organizacije. Zborovalci so pazno poslušali in odobrvali izvajanja govornika. V društvo se je vpisalo lepo število članov. Tako društvo je bilo pri nas živa potreba. Brez dvojbe bo z rastlo polagoma v močno kršč. soc. organizacijo. Treba nam je vstrajnosti in dobre volje. Shod je počastil s svojo navzočnostjo tudi naš g. župnik. Tukajšnjim soc. demokratom se je pripetila precejšnja nesreča. Orožniki so namreč povabili s seboj njihovega prvaka, ki je obdolžen, da je nekemu po pijači omotenemu človeku ukradel večjo vsoto denarja. Možic, ki se je iz te zagate že enkrat s tajejem rešil, je prišel v roke pravici, ker je začel popraviti in menjavati denarje, kakoršnih v njegovem žepu navadno ni bilo.

Poglejte sem! Obhajilni prt
 Svileno svitel, vel. 130 x 160 cm trpežno rečne blago. V sredi vtkana sv. večerja, okoli slike iz Jezusovega življenja. **Cena le 8 K.** Dva komada se pošljeta franko. Veliko novih naročil dokazuje veliko priljubljenost blaga. Zamena dovoljena ali denar nazaj ako gorenji podatki niso resnični.
 Josip Steidl, Pleschnitz, pošta Ulitz, Ješko. 2536

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA
 poslajeno odvajalno **krogeljce**

(Neusteinove Elizabetne krogeljce).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te krogeljce, **po ste vsakih škodljivih primesi, vpo blajo se z ajve jim uspihom** pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoča, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obrežen povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premenjnih bolezni. Kadi postajene oblike jih radi uživajo otroci.
 Skatlica s 15 krogeljami stane 30 vin, oval z 8 skatljic, torej 120 krogeljce, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 245, se pošlje franko 1 ovaj!

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte **Filipa Neusteina odvajalno krogeljce**. Pristne le, če nosi vsaka skatlja in navodilo našo zakonito varstveno znamko v ruderčnem tisku „**Sv. Leopold**“ in podpis „**Filip Neusteina, Apotheke**“. Naše trgovsko sodniško zavarovane embalaže morajo imeti našo trdko

Filipa Neusteina lekarna „pri sv. Leopoldu“
 — Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: **Rihard Sušnik**, lekarnar, in v več drugih lekarnah.

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivega snubljenega perja K 2, polbellega K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega snubljenega K 8, sivoga puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.
Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inel-nanking-blaga 1 pernica vel. 180 x 116 cm z blazinama, velikost 80 x 58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polptihom K 20, s pulom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16, vzglavnica K 3, 5-50, 4. — **Pernice** 150 x 140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90 x 70 ali 80 x 80 cm K 4-50, 5, 5-50. Spod. pernice iz gradla 180 x 116 cm K 15, 18. Razpošljava proti povzetju pošta, prosto pri naročilu od 10 K dalje.
M. Berger v Dešenici št. 1010. Češki les.
 Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja — Ceniti o žimnicah, odejah, prevlekih in vsem drugem posteljnem blagu zastoj in poštnine prosto. 2295

Velika prenovljena

kvantna trgovina
J. Pfeifer „pri Fairariu“

v Kranju (pri Jahačevi gostilni) pripravila bogato izbor 2469
jesenskega blaga in že narejenih oblek.

Pri oslovskem kašlju

in pri hudem kašlju sploh je po zdravni. predpisih za otroke in odrasle preizkušeno kot dragoceno in učinkujoče sredstvo

Thymomel Scillae

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika! 1 steklenica K 2-20. Po pošti franko proti naprej pošiljavi K 2-90, 3 steklenice proti naprej pošiljavi 7 K, 10 steklenic proti naprej pošiljavi 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga v **B. FRAGNER-ja lekarni**

c. l. kr. dvor. dobavitelja **Praga-III., št. 203.**

Dobiva se v vseh lekarnah. Pazor na imo sredstva, izdelovalca in varstveno znamko.

Edina izborna priložnost nakupa za trgovce in krošnjarje. Razpošljava se tudi zasebnikom.

40 m sort. ostankov 16 K

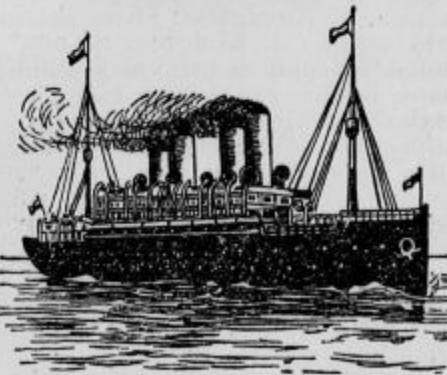
Barhant v najmodernejših vzorcih za damske obleke in bluze, **Planele** v okusnih vzorcih za srajce, bluze itd. **Kanalfas** v krasnih vzorcih za srajce, bluze, obleke itd. **Oxford** za moške srajce, trpežen. **Platno** belo, izborna lakovost. **Pepita blago** za obleke in bluze. **Modrikasto blago** za kuhinjske predpasnike in domače obleke. Vsi ostanki so brez napake in zanesljivo pralni. Dojšto ostankov — do 10 m. Nikake tizike. Za nepopoljno denar nazaj. Od ostankov ne pošiljani vzorcev.

40 metrov finega platna za životno in posteljno perilo **K 18-50**

Rjuhe brez šiva 150 cm široke, 12 cm dolge, zjamčeno platno, nedosežno dobro blago, komad K 2-50. Najmanjše naročilo 6 kosov. Pošljava po povzetju

Tkalnica Julij Kantor,
 Baby pri Nachodu, Češko.

V Ameriko zno-vimi

parniki - veltkani, katerih vsaki obsega 20—25.000 ton, torej se enkrat večje kakor druge ladje. Pojasnila daje: 1703

FR. SEUNIG Ljubljana
 Kolodvorska ulica št. 28.

Najcenejši nakup **češkega postelj-nega perja**

Novo, dobro, sivo, brezprašno, zelo polno perje elastično, 6 kg 10; boljše 6 kg K 12; najboljšega 5 kg K 16. En poskus mi pridobi stalne odjemalce. Pošljava se poštnine prosto po povzetju; dovoljeno je blago zamenjati ali vrniti proti odškod. poštn. stroškov. Pri naročilu blagovol. navesti št. 12.

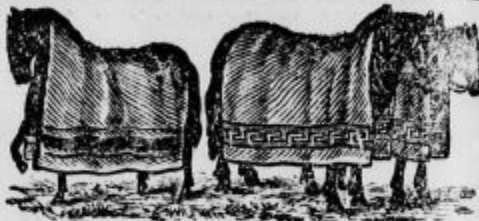
Ivana Polatschek
 Janowitz o Ang. p. Klatovo

Vsaki dan mnogo polval-nih pisem in vel ko naročil: **3 delni modročji!**

iz pripravirane trpežne ivarine po amerškem sistemu izvrstno blago pripravni za vsako posteljno velikost K 16—18—22—, boljši K 27—33—, 40—. Razpošljava pod jamstvom franko in carine prosto po povzetju. Zamena dovoljena!

D. Schnurraeher, Taus 246,
 2783 (Češko.) 26

Ceniki in vzorci tudi od posteljne blaga in izdelanih postelj zastoj.

Združene tovarne za voljno prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kočev za konje

za ceno le K 4-40 komad in K 8-60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okoli 150-200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Različno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za kočev
 Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastoj in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasču posestnika Weichbergerja Ilosva, Grünvalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlinca 3091 Fohringerja in dr.

Priznано dobro blago

za moške in ženske obleke

sukno, platno in drugo manufakturno blago se 2706 kupi najceneje 26

„Pri Gorenjki“
 v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Ostanki po znižanih cenah.

Poživi pretakanje krvi, pospeši delavnost živcev,
utrdi kožo proti prehlajenju
edinole

Kot voda za glavo, ustna, oziroma zobna voda in
za olepšanje polti
neobhodno potrebno

Diana - Francovo žganje

Vaš zdravnik

Vam rad priporoča Diana - Francovo žganje vsled njegovega desinfikujočega in obenem osvežujočega učinka, ki ga povzročuje v prvi vrsti njegov do-datek — mentol —. Temeljna snov Diana - Francovega žganja je najfinejši dvojno izhlapevani vinski destilat.

plomba gorenjo varstveno znamko. 3128

Gorenja varstv. znamka
Vas varuje pred ponarejanji. Zahtevajte pri nakupu le pristno Diana Francovo žganje in pazite na to da nosi steklenica ime „Diana“ ter da ima zamašek in

Hišni prijatelj

v pravem pomenu besede se more imenovati naše Diana - Francovo žganje vsled svojih izbornih učinkov, nizke cene in vsestranske porabnosti. Cena mali stekl. 50 v, srednji stekl. K 1'20, veliki stekl. K 2'40. Dobiva se povsod, kjer pa ne, naj se pa naroči naravnost pri „Diana - Franzbranntwein Produktion G. m. b. H. Dunaj I., Hohenstaufeng. 3 s.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Smetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kahorstrnu Pojasnila daje se brezplačno.*

Popolnoma varno naložen denar.

Popolnoma varno naložen denar.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrov. zadruga z neomejeno zavezo v lastnem Domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po **4 3/4 %** na leto, brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge, kakor za vse posojilnične obveznosti jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrudnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da 2422 malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti, kakor Kandijanska hranilnica. (1)

360 — Ustanovljeno 1822. — 52 1

Priznano najboljšje oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobravnih veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežn. klate in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in plesarskih predmetov. Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Čistredni banka českých spořitelén

2253 podružnica v Trstu 21-1
obrestuje Piazza del Pantheon 3

- vloge na knjižice 4 1/4 %
- premijove vloge 5 1/4 %
- vloge v tekočem računu po dogovoru

Pošne položnice se pošljejo na željo zastoj. Bančni posli vsake vrste. Vadije in kavcije.

POZOR! 3204 POZOR!

L. Stojec v Gradcu, Stadtkai 17

prva štajerska tovarna ur, ima veliko zalogo zlatnine in srebrnine, verižic, prstanov, uhanov itd. po najnižjih cenah.

**Nikelnaste ure od 4 kron naprei
srebrne ure od 7 kron naprei.**

Za pristno zlato in srebro se jamči
Za vsako uro garantiram eno leto!

*Naročite novi veliki cenik s podobami
od slov. krščanske tvrde*

L. Stojec v Gradcu, Stadtkai 17

Vsa v to stroko spadajoča dela se izvršujejo točno in po najnižjih cenah.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

Poštno hran. ček. rač. št. 28.527.

reg. zadr. z neom. zav.

Poštno hran. ček. rač. št. 28.527.

Obrestuje hran. vloge s

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica sama. Vloge na tekoči račun s 4 %, od dne vloge do dne dviga. — Posojila na

vkajžibo po 5 %, na osebni kredit po 5 1/2 %. Posojila na hipoteke potom amortizacije. — Hranilnica izdaja lične domače hranilnike, katere zlasti starišem priporočamo, da z njimi navajajo otroke k varčnosti. (1)

Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12., ter v pondeljkih od pol 2. do 3. ure. Hranilnica je v Ljudskem domu.

Daje po

4¹/₂ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - **po 4¹/₂ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesečnih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Od 1. januarja 1911 obrestovale se bodo hranilne vloge po **4³/₄ %**

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2553

Sprejme se več učencev

za strugarstvo s popolno oskrbo. - Vpraša se pri: Jos. Oberstnar v Sodražici. 3265

Bukovi in topolovi hlodi

v dolžini do 2¹/₂ m in močni 30 cm in več, v vsaki množini se kupijo. Ponudbe s ceno od bližnje železniške postaje proti takojšnjemu plačilu na S. M. Rübner, veletrgovina z lesom, Dunaj, II 2, Kaiser Josefstrasse 39. 3199

Zelodčne kapljice lekarnarja G. Brady, prej

Marijajceljske kapljice imenovane, s sliko Marijajceljske Matere Božje kot varstveno znamko

so najboljše, nad 30 let preiskušeno sredstvo proti motenju v prebavi vseh vrst, gorečici, zaprtju, glavobolu in težočam v želodcu, tvoritvi želodčne kisline itd. Varu e naj se pred podobno glasečimi ponarejanji i: pazi naj se na zraven stoječo varstveno znamko s podpisom:

G. Brady 3268

Dobi se v lekarnah — Razpošilja na deželo lekarnar G. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2087. Steklenica za K 5.—, 3 dvojne steklenice za K 4-50 franko.

„EBBA“
zajamčena
oblast-
veno

pomada
neškodljiva
zavaro-
vana

2134

5-1

NAJBOLJŠA IN NAJSIGURNEJŠA PRILIKA ZA STEDENJE!

Lenarni promet do 31. decembra 1909
čez 83 milijonov kron.

Lastna glavnica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

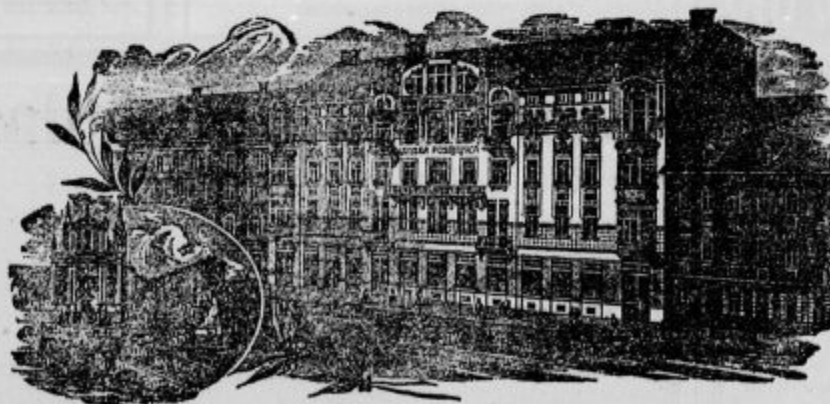
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritrjuje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hran položnice na razpolaganje Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivar Sušteršič, predsed. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.